

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету банківського
бізнесу

_____ Адамик Б.П.

“ ____ ” _____ 2017р.

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор

_____ Шинкарик М.І.

“ ____ ” _____ 2017р.

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана факультету фінансів

_____ Кізима А.Я.

“ ____ ” _____ 2017р.

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор Навчально-наукового
інституту інноваційних освітніх
технологій

_____ Десятнюк О.М.

“ ____ ” _____ 2017р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

ступінь вищої освіти “бакалавр”

галузь знань: 07 “Управління та адміністрування”

спеціальність: 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

освітні програми: “Банківська справа”, “Фінанси”, “Фіскальне адміністрування та митна справа”, “Фінанси суб’єктів господарювання та страхування”

Кафедра банківської справи

Форма навчання	Курс	Семестри	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екзамен (сем.)
Денна	2	3,4	75	60	8	4	123	270	3	4
Заочна	2	3,4	20	6	—	-	244	270	-	4

Тернопіль – 2017

Робоча програма складена на основі освітньої програми підготовки бакалавра галузі знань 07 “Управління та адміністрування” спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”, затвердженої Вченою радою ТНЕУ (протокол № 2017р.)

Робочу програму склав доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи Дзюблюк Олександр Валерійович.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри банківської справи, протокол № від 2017 р.

Завідувач кафедри
банківської справи,
д.е.н., професор

О.В. Дзюблюк

Розглянуто та схвалено науково-методичною комісією з фінансів і кредиту, протокол № від 2017 р.

Голова НМК

О.М. Десятнюк

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ГРОШІ ТА КРЕДИТ”

1. Опис дисципліни “Гроші та кредит”

Дисципліна – Гроші та кредит	Галузь знань, напрям підготовки, фахове спрямування	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 9	Галузь знань 07 „Управління та адміністрування”	Нормативна дисципліна
Кількість залікових модулів – 7	Спеціальність: 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” Освітні програми: “Банківська справа”, “Фінанси”, “Фіскальне адміністрування та митна справа”, “Фінанси суб’єктів господарювання та страхування”	Рік підготовки : <i>Денна – 2</i> <i>Заочна - 2</i> Семестр : <i>Денна – 3,4</i> <i>Заочна – 3,4</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекції: <i>Денна – 75 год.</i> <i>Заочна – 20 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 60 год.</i> <i>Заочна – 6 год.</i>
Загальна кількість годин – 270		Самостійна робота: <i>Денна – 123 год.</i> <i>Тренінг – 4 год.</i> <i>Заочна – 244 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 8 год.</i>
Тижневих годин - 9, з них аудиторних – 4.		Вид підсумкового контролю – залік, екзамен

2. Мета і завдання дисципліни “Гроші та кредит”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Гроші та кредит» є формування в майбутніх спеціалістів системи базових, фундаментальних знань з теорії грошей, кредиту і банківської справи, особливостей функціонування грошового ринку і кредитних інститутів країни, а відтак і реалізації практичних засад монетарного регулювання економіки і ведення банківського бізнесу в умовах розвинених ринкових відносин.

2.2. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

-розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ походження, сутності грошей, їх функцій, форм функціонування та місця і ролі в економіці, основних теорій грошей. Здатність аналізувати та робити висновки щодо особливостей функціонування грошей в сучасних умовах, проявів їх функцій. Дослідницькі навички;

- розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ структури грошового обігу, грошової маси і основних показників, механізму грошової

емісії. Володіти навичками розрахунку показників грошової маси, швидкості обігу грошей;

- розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ сутності, структури та особливостей функціонування грошового ринку. Здатність використовувати математичний апарат для освоєння теоретичних основ основних параметрів грошового ринку;

- розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ сутності, структури та типів грошових систем, особливостей державного регулювання грошової сфери. Здатність аналізувати ефективність застосування інструментів при регулюванні грошової сфери;

- розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ сутності інфляції, причин її виникнення, наслідків та особливостей подолання. Здатність аналізувати причини виникнення інфляції та особливості застосування різних форм боротьби із нею;

- розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ сутності кредиту, його форм і видів, функцій, сутності позичкового проценту;

- розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ сутності кредитної системи, принципів її побудови, змісту основних її елементів;

- розуміння та здатність до критичного осмислення концептуальних основ організації міжнародних валютно-кредитних відносин. Здатність використовувати базові знання щодо організації валютних операцій і практичні навички;

- здатність використовувати базові знання теорії грошей і кредиту і практичні навички у сфері монетарного регулювання.

2.3. Результати навчання

- вміти критично осмислювати концептуальні основи сутності грошей, їх функцій, форм функціонування та місця і ролі в економіці, основних теорій грошей;

- вміти критично осмислювати концептуальні основи структури грошового обігу, грошової маси і основних показників, механізму грошової емісії. Вміти здійснювати розрахунки показників грошової маси, швидкості обігу грошей;

- вміти критично осмислювати концептуальні основи сутності, структури та особливостей функціонування грошового ринку. Застосовувати математичний апарат для освоєння теоретичних основ основних параметрів грошового ринку;

- вміти критично осмислювати концептуальні основи сутності, структури та типів грошових систем, особливостей державного регулювання грошової сфери. Здійснювати аналіз ефективності застосування інструментів при регулюванні грошової сфери;

- вміти критично осмислювати концептуальні основи сутності інфляції, причин її виникнення, наслідків та особливостей подолання. Вміти аналізувати причини виникнення інфляції та особливості застосування різних форм боротьби із нею

- вміти критично осмислювати концептуальні основи концептуальних основ сутності кредиту, його форм і видів, функцій, сутності позичкового проценту;

- вміти критично осмислювати концептуальні основи сутності кредитної системи, принципів її побудови, змісту основних її елементів;

- вміти критично осмислювати концептуальні основи організації міжнародних валютно-кредитних відносин. Вміти використовувати базові знання щодо організації валютних операцій і практичні навички;

- застосовувати теоретичні знання та практичні навички для їх використання у сфері монетарного регулювання.

2.4.Завдання вивчення дисципліни

Головне завдання курсу полягає у необхідності надання майбутнім фахівцям з економіки сукупності знань щодо сутності, функцій та ролі грошей і кредиту в ринковій економіці, закономірностей та специфіки функціонування грошового ринку як теоретико-методологічної бази державної монетарної політики, структури та практичних засад функціонування грошової системи, основ побудови кредитної системи та операцій центрального і комерційних банків, закономірностей функціонування міжнародних валютно-кредитних відносин; формування у студентів теоретичної та методологічної бази, необхідної для наступного оволодіння практикою використання грошово-кредитних інструментів та основами ведення банківського бізнесу і взаємодії з інститутами кредитної системи країни.

2.5. Завдання лекційних занять

Мета проведення лекцій полягає в ознайомленні студентів із головними теоретичними та методологічними питаннями теорії грошового обігу, кредиту та банківської справи, світовим та вітчизняним досвідом, а також сучасним станом організації грошово-кредитних відносин.

Завдання проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних питань теорії грошей та кредиту, враховуючи сучасні напрями розвитку економічної науки та необхідність і можливість використання отриманих знань в практичній фаховій діяльності;
- формуванні у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу “Гроші та кредит”.

2.6. Завдання практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб поглибити у студентів теоретичні знання у галузі грошово-кредитних відносин, а також сформувати практичні навички дослідницько-аналітичної роботи з метою їх подальшого використання в професійній діяльності.

Завдання проведення практичних занять:

- глибше засвоєння та закріплення теоретичних знань, одержаних на лекціях;
- засвоєння методики та техніки виконання розрахунків відповідних показників, а також розгляд можливостей їх використання для всебічного аналізу економічних процесів;
- набуття вміння використовувати в професійній діяльності отримані теоретичні знання та аналітичні навички.

3. Зміст дисципліни “Гроші та кредит”

Змістовий модуль 1. Основи теорії грошей, організації грошового обігу та грошового ринку.

Тема 1. Сутність і функції грошей

Основні передумови та необхідність появи грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Суть грошей як економічної категорії. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Портфельний підхід до визначення суті грошей. Гроші як особливий товар, мінова й споживча вартість грошей як товару. Основи розуміння грошей як нетовару. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями. Характеристика функцій грошей як проявів їхньої суті. Міра вартості. Засіб обігу. Засіб платежу. Засіб нагромадження. Світові гроші. Генезис функцій грошей в сучасних умовах. Розвиток форм грошей, що перебувають в обігу.

Натурально-речові форми повноцінних грошей. Причини і механізм демонетизації золота. Знаки вартості. Паперові і кредитні гроші, їх спільні та відмінні риси. Сеньйораж. Різновидності сучасних кредитних грошей. Вартість грошей та способи її оцінки стосовно різних форм грошей в різні історичні періоди. Роль грошей у ринковій економіці. Якісний і кількісний аспекти впливу грошей на економічні і соціальні процеси.

Література: 1-25, 35, 36, 39.

Тема 2. Основні теорії грошей

Металістична теорія грошей, її представники та особливості розуміння суті грошових відносин. Номіналістична теорія грошей, її походження та зв'язок із сучасною грошовою теорією та практикою організації грошового обігу. Класична кількісна теорія грошей. Економічні причини появи кількісного підходу до вивчення ролі грошей. Еволюція постулатів кількісної теорії. Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. "Трансакційний варіант" І. Фішера. "Кембриджська версія" кількісної теорії. Внесок Дж.М. Кейнса і його послідовників у розвиток теорії грошей. Зміна акцентів щодо оцінки ролі держави в економічному регулюванні та механізмів грошового впливу на економіку. Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії. Внесок М. Фрідмена в розробку монетарної політики. Монетаристська версія кількісної теорії грошей і ділових циклів. Монетарне правило М.Фрідмена. Монетаризм у грошово-кредитній політиці промислово розвинутих країн. Грошово-кредитна політика України в перехідний період у світлі основних положень кейнсіанської, кількісної і монетаристської теорій.

Література: 1-25, 37.

Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса

Поняття грошового обігу як процесу руху грошей. Основні суб'єкти грошового обігу, особливості їх взаємодії в ринкових умовах господарювання. Поняття грошового потоку та критерії класифікації цих потоків в залежності від характеру руху грошових коштів. Взаємозв'язок між окремими видами грошових потоків. Економічна основа та загальна схема організації грошового обігу. Структура грошового обігу за формою платіжних засобів. Готівковий та безготівковий сектори грошового обігу, їх взаємозв'язок та роль в сучасних умовах. Поняття грошової маси, що обслуговує грошовий обіг, її склад та фактори, що визначають її зміну. Грошові агрегати та грошова база, основні критерії їх класифікації. Поділ грошової маси на агрегати в Україні і в розвинутих країнах. Швидкість обігу грошей, фактори, що на неї впливають. Особливості та порядок розрахунку швидкості обігу грошей. Закон грошового обігу. Визначення кількості грошей, необхідних для обігу. Проблема монетизації валового внутрішнього продукту. Механізм грошової емісії. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційних банків. Поняття грошового мультиплікатора.

Література: 1-25, 32.

Тема 4. Грошовий ринок

Суть та особливості функціонування грошового ринку. Характеристика структури та основних інститутів грошового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Особливості вияву на грошовому ринку основних ринкових ознак: попиту, пропозиції та ціни. Попит на гроші. Мотиви, що визначають попит на гроші у кейнсіанській теорії. Трансакційний, застережний та спекулятивний мотиви формування попиту на гроші, їх графічне відображення. Попит на гроші у монетаристській теорії. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування

пропозиції грошей, їх графічне відображення. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Роль банківської системи у формуванні пропозиції грошей. Рівновага на грошовому ринку та зміна процентної ставки. Графічна модель грошового ринку. Цілі грошово-кредитної політики центрального банку і рівновага на грошовому ринку.

Література: 1-25, 31.

Змістовий модуль 2. Організація грошових систем, кредитних та міжнародних валютно-кредитних відносин.

Тема 5. Грошові системи

Суть грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Характеристика основних елементів грошової системи, їх роль в організації грошового обігу. Основні типи грошових систем, їх еволюція. Системи обігу повноцінних (металевих) грошей. Біметалізм і його різновидності: системи паралельної, подвійної та “кульгаючої” валюти. Закон Коперника-Грешема і можливості його вияву в сучасних умовах. Монометалізм і його різновидності: мідний, срібний, золотий. Характеристика основних видів золотого стандарту: золотомонетний, золотозлитковий і золотодевізний. Системи обігу паперово-кредитних грошей. Основні риси сучасної грошової системи ринкового типу. Особливості створення грошової системи України. Історичні етапи процесу запровадження національної валюти в Україні і розбудови власного емісійного механізму. Державне регулювання грошової сфери. Центральний банк як головний орган державного регулювання грошового обігу. Грошово-кредитна політика центрального банку, її цілі та інструменти. Стратегічні і тактичні цілі монетарної політики. Експансіоністська та рестрикційна грошово-кредитна політика. Характеристика основних інструментів грошово-кредитного регулювання і впливу на грошовий обіг: операції на відкритому ринку, мінімальні обов’язкові резерви, політика облікової ставки.

Література: 1-25.

Тема 6. Інфляція і грошові реформи

Поняття інфляції, її основні форми прояву та закономірності розвитку інфляційних процесів. Кількісні способи оцінки темпів інфляції: розрахунок основних видів індексів цін. Види інфляції: повзуча, галопуюча, гіперінфляція. Основні причини інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Імпортована інфляція. Монетаристські та кейнсіанські підходи до визначення причин інфляції. Вплив інфляції на економіку і соціальну сферу. Антиінфляційна політика держави. Дефляційна політика і політика доходів. Способи подолання соціальних наслідків інфляції. Особливості інфляційних процесів в Україні. Антиінфляційна політика Національного банку України в перехідний період. Основні аспекти фінансової стабілізації. Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ. Основні способи проведення грошових реформ. Повні і часткові реформи. Механізм реалізації грошової реформи в Україні.

Література: 1-25, 34.

Тема 7. Сутність і функції кредиту

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Економічні фактори, що визначають розвиток кредитних відносин у різних галузях господарства. Суть кредиту як економічної категорії. Суб’єкти кредитних відносин, особливості їх взаємодії. Закономірності руху кредиту: поверненість та збереження позиченої вартості позичальником. Зв’язок кредиту з іншими економічними категоріями. Форми та види кредиту, їх класифікація, взаємозалежність та взаємозв’язок. Товарна і грошова форми кредиту. Банківський, державний,

комерційний, споживчий і міжнародний кредит як основні види кредиту. Еволюція форм і видів кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Принципи організації кредитних відносин, їх значення в сучасних умовах: строковість, поверненість, платність, цільове використання, забезпеченість. Поняття функцій кредиту як проявів його суті: перерозподільча, контрольна, економії витрат обігу. Основні напрямки вияву ролі кредиту в економіці. Економічні межі кредиту. Позичковий процент. Суть процента за кредит та основні способи його розрахунку. Фактори, що впливають на зміну позичкового процента. Основні теоретичні концепції кредиту. Базові положення і порівняльна характеристика натуралістичної та капіталотворчої теорій. Розвиток кредитних відносин у перехідній економіці України. Критерії відповідності кредитних відносин суспільним потребам.

Література: 1-25, 28, 38.

Тема 8. Кредитні системи

Поняття та необхідність кредитної системи, основні підходи до її визначення. Призначення та види фінансового посередництва в економіці. Складові елементи кредитної системи та їх загальна характеристика. Поняття банківської системи. Економічна суть банку та його функції. Види банків. Необхідність поєднання банків у систему. Основи організації банківської діяльності. Становлення, особливості побудови та розвиток банківської системи України. Центральні банки, їх походження, статус, види та призначення. Основні функції центрального банку: емісійна, банк банків, банк уряду, провідник монетарної політики. Особливості функціонування Національного банку України. Комерційні банки, їх походження, види, правові основи організації. Банки універсальні та спеціалізовані. Операції комерційних банків, їх класифікація та загальна характеристика. Пасивні операції банків. Активні банківські операції. Комісійно-посередницькі операції банків. Особливості формування системи комерційних банків в Україні. Спеціалізовані небанківські фінансово-кредитні установи, їх відмінності від банків, економічне призначення, види, функції та роль в економіці і на грошовому ринку. Страхові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні фонди, ломбарди, кредитні спілки, лізингові і факторингові компанії. Спеціалізовані фінансово-кредитні установи в Україні. Стійкість банківської системи та механізм її забезпечення. Основні ризики банківської діяльності та методи їх мінімізації в ринкових умовах.

Література: 1-25, 29, 30, 33.

Тема 9. Міжнародні валютно-кредитні відносини

Поняття валюти. Призначення й сфера використання валюти. Види валюти: національна, іноземна, колективна. Суть і види валютних відносин. Поняття, види та основні елементи валютної системи. Національна, міжнародна та світова валютні системи. Історичний розвиток світової валютної системи. Валютна система України. Валютний курс та конвертованість валют. Суть, основи формування і види валютного курсу. Фактори, що впливають на динаміку валютного курсу. Валютно-курсова політика центрального банку. Поняття, значення й механізм забезпечення конвертованості валют. Валютний ринок: суть та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку. Міжнародні ринки грошей та капіталів. Платіжний баланс як статистичне відображення зовнішньоекономічних зв'язків країни. Структура платіжного балансу та фактори, що визначають його сальдо. Міжнародні розрахункові операції. Порядок, форми та основні умови здійснення міжнародних розрахунків. Міжнародні кредитні відносини. Валютно-фінансові і платіжні умови міжнародного

кредиту. Форми кредитування зовнішньоекономічних операцій. Міжнародні валютно-кредитні організації, їх види, особливості створення та основні функції у світовій валютній системі. Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, регіональні міжнародні валютно-кредитні організації. Особливості взаємодії з Україною міжнародних валютно-кредитних організацій.

Література: 1-25, 27, 27.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Гроші та кредит” денна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Основи теорії грошей, організації грошового обігу та грошового ринку				
Тема 1. Сутність і функції грошей	10	8	15	1
Тема 2. Основні теорії грошей	8	6	12	-
Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса	10	6	15	1
Тема 4. Грошовий ринок	7	6	12	1
Змістовий модуль 2. Організація грошових систем, кредитних та міжнародних валютно-кредитних відносин.				
Тема 5. Грошові системи	8	6	12	1
Тема 6. Інфляція і грошові реформи	8	6	15	1
Тема 7. Сутність і функції кредиту	8	8	15	1
Тема 8. Кредитні системи	8	8	15	1
Тема 9. Міжнародні валютно-кредитні відносини	8	6	12	1
Тренінг 4				
Разом 270	75	60	123	8

заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Основи теорії грошей, організації грошового обігу та грошового ринку				
Тема 1. Сутність і функції грошей	2	1	25	-
Тема 2. Основні теорії грошей	2	0,5	25	-
Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса	2	0,5	30	-
Тема 4. Грошовий ринок	2	0,5	25	-
Змістовий модуль 2. Організація грошових систем, кредитних та міжнародних валютно-кредитних відносин.				
Тема 5. Грошові системи	2	0,5	24	-
Тема 6. Інфляція і грошові реформи	2	0,5	30	-
Тема 7. Сутність і функції кредиту	2	1	30	-
Тема 8. Кредитні системи	4	1	30	-
Тема 9. Міжнародні валютно-кредитні відносини	2	0,5	25	-
Разом 300	20	6	244	-

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1.

Тема 1. Сутність і функції грошей- 2 год.

Мета: засвоїти механізм походження грошей, упевнитися в неминучості появи грошей у процесі розвитку суспільного виробництва та обміну; з'ясувати підходи до розуміння суті грошей як економічної категорії.

Питання для обговорення:

1. Виникнення грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну.
2. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей.
3. Гроші як загальний вартісний еквівалент.
4. Гроші як технічний інструмент обігу.
5. Розгляд грошей як товару і нетовару: порівняльна характеристика.

Література: 1-25, 35, 36, 39.

Практичне заняття 2.

Тема 1. Сутність і функції грошей- 2 год.

Мета: з'ясувати сутність функцій грошей; розглянути особливості реалізації функцій грошей в сучасних умовах.

Питання для обговорення:

1. Функція грошей як міра вартості.
2. Функція грошей як засіб обігу.
3. Функція грошей як засіб платежу.
4. Функція грошей як засіб нагромадження.
5. Світові гроші.
6. Взаємозв'язок і взаємозалежність між функціями грошей.

Література: 1-25, 35, 36, 39.

Практичне заняття 3.

Тема 1. Сутність і функції грошей- 2 год.

Мета: зрозуміти логіку еволюції форм грошей; розібратися в особливостях різних форм грошей.

Питання для обговорення:

1. Повноцінні гроші та особливості їх еволюції.
2. Неповноцінні гроші.
3. Паперові та кредитні гроші: порівняльна характеристика.
4. Основні форми сучасних кредитних грошей.

Література: 1-25, 35, 36, 39.

Практичне заняття 4.

Тема 1. Сутність і функції грошей- 2 год.

Мета: з'ясувати причини та механізм демонетизації грошових металів; розглянути еволюцію вартості грошей; визначити основні прояви ролі грошей у розвитку ринкової економіки

Питання для обговорення:

1. Причини та механізм демонетизації грошових металів.
2. Еволюція вартості грошей. Ціна грошей.
3. Роль грошей в економічному розвитку суспільства.

Література: 1-25, 35, 36, 39.

Практичне заняття 5.

Тема 2. Основні теорії грошей - 2 год.

Мета: розглянути основні положення номіналістичної та металістичної теорії грошей; з'ясувати виникнення та розвиток кількісної теорії грошей; засвоїти основні положення неокласичного варіанту кількісної теорії грошей.

Питання для обговорення:

1. Умови виникнення та основні постулати металістичної теорії грошей.

2. Номіналістична теорія грошей як спроба обґрунтування грошей як умовних знаків.
3. Основні постулати та економічні передумови виникнення кількісної теорії грошей.
4. Погляди Д.Юма і значення його трактату “Про гроші”.
5. Трансакційний варіант, рівняння обміну І.Фішера.
6. “Кембріджська версія” кількісної теорії, рівняння А.Пігу.

Література: 1-25, 37.

Практичне заняття 6.

Тема 2. Основні теорії грошей - 2 год.

Мета: розглянути внесок Дж. М. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей.

Питання для обговорення:

1. Суть теорії “керованих грошей”.
2. Значення рекомендацій Дж.М.Кейнса у формуванні державної політики регулювання економіки.
3. Причини неминучості інфляційних наслідків і слабкі сторони кейнсіанської теорії.

Література: 1-25, 37.

Практичне заняття 7.

Тема 2. Основні теорії грошей - 2 год.

Мета: з’ясувати основні положення сучасного монетаризму; розглянути значення монетаристської теорії грошей для розробки грошово-кредитної політики.

Питання для обговорення:

1. Сучасний монетаризм: причини виникнення та етапи становлення.
2. М.Фрідмен і його вчення про роль грошей у суспільстві.
3. Монетарне правило М.Фрідмена.
4. Значення монетаристського напрямку теорії грошей у розробці сучасних основ грошово-кредитної політики.
5. Монетаризм у грошово-кредитній політиці України.

Література: 1-25, 37.

Практичне заняття 8.

Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса - 2 год.

Мета: з’ясувати сутність грошового обігу та грошових потоків; розглянути структуру грошового обігу.

Питання для обговорення:

1. Суть та основні суб’єкти грошового обігу.
2. Характеристика основних ринків, їх взаємозв’язок з грошовим обігом.
3. Поняття та критерії класифікації грошових потоків.
4. Схема руху грошових потоків в економіці.
5. Готівковий сектор грошового обігу.
6. Безготівковий сектор грошового обігу.
7. Особливості фінансового, товарного та кредитного секторів грошового обігу.

Література: 1-25, 32.

Практичне заняття 9.

Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса - 2 год.

Мета: розглянути поняття грошової маси та її структуру; з’ясувати порядок визначення швидкості обігу грошей та фактори що впливають на швидкість обігу грошей.

Питання для обговорення:

1. Поняття грошової маси.
2. Грошові агрегати, їх зміст та критерії класифікації.
3. Економічна характеристика грошової бази.

4. Швидкість обігу грошей, порядок її визначення.
5. Фактори, що впливають на швидкість обігу грошей.

Література: 1-25, 32.

Практичне заняття 10.

Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса - 2 год.

Мета: засвоїти зміст закону грошового обігу; розглянути механізм первинної та вторинної емісії грошей.

Питання для обговорення:

1. Закон грошового обігу.
2. Монетизація валового внутрішнього продукту.
3. Первинна емісія центрального банку.
4. Вторинна емісія депозитних грошей та грошово-кредитний мультиплікатор.

Література: 1-25, 32.

Практичне заняття 11.

Тема 4. Грошовий ринок – 2 год.

Мета: розглянути суть, структуру та суб'єкти грошового ринку.

Питання для обговорення:

1. Економічний зміст грошового ринку.
2. Суб'єкти, об'єкти та інструменти грошового ринку.
3. Інституційна модель грошового ринку.

Література: 1-25, 31.

Практичне заняття 12.

Тема 4. Грошовий ринок – 2 год.

Мета: з'ясувати поняття, цілі, та мотиви попиту на гроші; засвоїти графічне відображення попиту на гроші.

Питання для обговорення:

1. Поняття, цілі та мотиви попиту на гроші.
2. Чинники, що визначають параметри попиту на гроші.
3. Графічне відображення попиту на гроші.

Література: 1-25, 31.

Практичне заняття 13.

Тема 4. Грошовий ринок – 2 год.

Мета: розглянути особливості формування пропозиції грошей; з'ясувати особливості встановлення рівноваги на грошовому ринку.

Питання для обговорення:

1. Суть та механізм визначення пропозиції грошей.
2. Чинники впливу на “криву” пропозиції грошей.
3. Графічне відображення пропозиції грошей.
4. Рівноважна ставка процента на грошовому ринку.
5. Вплив на грошовий ринок змін у попиті або пропозиції грошей.

Література: 1-25, 31.

Практичне заняття 14.

Тема 5. Грошові системи – 2 год.

Мета: зрозуміти сутність, елементний склад та механізм функціонування грошової системи; вміти визначити основні типи грошових систем, усвідомлюючи закономірності еволюції грошових систем від металевих до знаків вартості.

Питання для обговорення:

1. Суть грошової системи, її елементи.

2. Система металевого грошового обігу:
 - біметалізм та його різновидності;
 - закон Коперника-Грешема;
 - монометалізм і його види.
3. Система паперово-кредитного грошового обігу.

Література: 1- 25.

Практичне заняття 15.

Тема 5. Грошові системи – 2 год.

Мета: засвоїти процес формування сучасної грошової системи України; розглянути елементи сучасної грошової системи України.

Питання для обговорення:

1. Створення грошової системи та етапи запровадження національної валюти.
2. Характеристика елементів сучасної грошової системи України.
3. Сучасний механізм грошової емісії в Україні.
4. Проблеми функціонування грошової системи України.

Література: 1- 25.

Практичне заняття 16.

Тема 5. Грошові системи – 2 год.

Мета: з'ясувати особливості державного регулювання грошової сфери економіки; розглянути інструменти реалізації грошово-кредитної політики.

Питання для обговорення:

1. Необхідність державного регулювання грошової сфери економіки.
2. Сутність грошово-кредитної політики.
3. Цілі монетарної політики центрального банку.
4. Економічні інструменти грошового регулювання.
5. Адміністративні важелі державного впливу на грошову сферу.

Література: 1-25.

Практичне заняття 17.

Тема 6. Інфляція і грошові реформи - 2 год.

Мета: розглянути сутність інфляції її види; з'ясувати чинники що визначають інфляційні процеси; розглянути механізм розвитку інфляції.

Питання для обговорення:

1. Поняття інфляції та її форми.
2. Кількісне визначення рівня інфляції: індекси цін.
3. Інфляція попиту.
4. Інфляція витрат.
5. Механізм розвитку інфляції.

Література: 1-25, 34.

Практичне заняття 18.

Тема 6. Інфляція і грошові реформи - 2 год.

Мета: з'ясувати сутність антиінфляційної політики; розглянути її види; проаналізувати вплив інфляції на економіку та соціальну сферу.

Питання для обговорення:

1. Дефляційна політика.
2. Політика доходів.
3. Вплив інфляції на виробництво, торгівлю, кредитну і грошову системи.
4. Соціальні наслідки інфляції.
5. Особливості розвитку інфляції в Україні та методи її подолання.

Література: 1-25, 34.

Практичне заняття 19.

Тема 6. Інфляція і грошові реформи - 2 год.

Мета: зрозуміти сутність завдання і види грошових реформ як повної або часткової перебудови грошової системи держави; ознайомитися з особливостями проведення реформи грошової системи України.

Питання для обговорення:

1. Необхідність і суть грошової реформи.
2. Види грошових реформ.
3. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Література: 1-25, 34.

Практичне заняття 20.

Тема 7. Сутність і функції кредиту – 2 год.

Мета: зрозуміти, як і чому виник кредит і кредитні відносини, яка їх сутність, ознаки, функції; вміти розпізнавати кредит і бачити його взаємозв'язок з іншими економічними

Питання для обговорення:

1. Загальні передумови формування кредитних відносин.
2. Суть кредиту, як економічної категорії.
3. Об'єкти та суб'єкти кредиту.
4. Перерозподільча функція.
5. Функція економії витрат обігу.
6. Функція прискорення концентрації капіталів.

Література: 1-25, 28, 38.

Практичне заняття 21.

Тема 7. Сутність і функції кредиту – 2 год.

Мета: з'ясувати, за якими критеріями визначаються форми та види кредиту і вміти дати характеристику основним його видам; розглянути основні принципи організації кредитних відносин.

Питання для обговорення:

1. Критерії класифікації форм і видів кредиту, їх взаємозв'язок.
2. Характеристика основних видів кредиту.
3. Принципи кредитних відносин.

Література: 1-25, 28, 38.

Практичне заняття 22.

Тема 7. Сутність і функції кредиту – 2 год.

Мета: визначити сутність та механізм формування позичкового процента; вміти розраховувати норму позичкового процента.

Питання для обговорення:

1. Природа позичкового процента.
2. Економічна основа формування рівня позичкового процента.
3. Фактори впливу на позичковий процент.

Література: 1-25, 28, 38.

Практичне заняття 23.

Тема 7. Сутність і функції кредиту – 2 год.

Мета: розуміти сутність та особливості основних теорій кредиту.

Питання для обговорення:

1. Натуралістична теорія кредиту.
2. Капіталотворча теорія кредиту.

Література: 1-25, 28, 38.

Практичне заняття 24.

Тема 8. Кредитні системи – 2 год.

Мета: розглянути економічну суть кредитної системи; з'ясувати поняття банків, їх види та функції; розглянути сутність та структуру банківської системи.

Питання для обговорення:

1. Суть, необхідність та економічна основа функціонування кредитної системи.
2. Складові елементи кредитної системи та їх загальна характеристика.
3. Поняття та необхідність фінансового посередництва.
4. Механізм функціонування сучасної кредитної системи України.
5. Походження, економічна суть банків, їх роль в економіці.
6. Поняття і структура банківської системи.
7. Види і функції банків.

Література: 1-25, 29, 30, 33.

Практичне заняття 25.

Тема 8. Кредитні системи – 2 год.

Мета: зрозуміти місце і роль банків, зокрема НБУ, як суб'єктів фінансового посередництва; визначити основи організації, статус НБУ; з'ясувати основні функції НБУ; розглянути основи організації комерційних банків, їх функції, основні види операцій.

Питання для обговорення:

1. Економічна необхідність виникнення центральних банків та основи їх організації.
2. Функції центрального банку.
3. Становлення центрального банку в Україні.
4. Поняття, призначення та класифікація комерційних банків.
5. Система комерційних банків в Україні.
6. Основи організації та специфіка діяльності окремих видів комерційних банків.

Література: 1-25, 29, 30, 33.

Практичне заняття 26.

Тема 8. Кредитні системи – 2 год.

Мета: з'ясувати суть і призначення небанківських кредитно-фінансових установ; зрозуміти основи організації та специфіку їх діяльності.

Питання для обговорення:

1. Договірні фінансові посередники:
 - страхові компанії;
 - пенсійні фонди;
 - ломбарди, лізингові та факторингові компанії.
2. Інвестиційні фінансові посередники:
 - інвестиційні фонди;
 - фінансові компанії;
 - кредитні товариства, спілки.

Література: 1-25, 29, 30, 33.

Практичне заняття 27.

Тема 8. Кредитні системи – 2 год.

Мета: зрозуміти як формуються ресурси комерційного банку, їх склад, призначення; ознайомитися із загальною характеристикою операцій комерційних банків, вміти класифікувати пасивні та активні операції банків та інші комісійно-посередницькі банківські операції і послуги.

Питання для обговорення:

1. Механізм формування власного капіталу банку.
2. Порядок утворення залучених та запозичених ресурсів комерційних банків.
3. Умови і порядок кредитування, види і форми банківських кредитів.
4. Банківські інвестиції.
5. Розрахунково-касове обслуговування.
6. Характеристика банківських послуг.

Література: 1-25, 29, 30, 33.

Практичне заняття 28.

Тема 9. Міжнародні валютно-кредитні відносини – 2 год.

Мета: вміти дати характеристику сутності, призначення та характерних ознак валют, її основних видів; розглянути сутність і види валютних систем, їх еволюцію.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види валюти.
2. Валютна система та її складові.
3. Види валютних систем: національна, міжнародна, світова.
4. Розвиток валютної системи України.

Література: 1-25, 26, 27.

Практичне заняття 29.

Тема 9. Міжнародні валютно-кредитні відносини – 2 год.

Мета: з'ясувати сутність курсоутворення, види курсів валют, чинники, що впливають на курси валют; розглянути структуру платіжного балансу; зрозуміти сутність міжнародних розрахункових операцій.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика валютного курсу та фактори, що його визначають.
2. Види і форми валютних курсів.
3. Механізм регулювання валютних курсів.
4. Платіжний баланс і його структура.
5. Міжнародні розрахункові операції.
6. Міжнародні кредитні відносини.

Література: 1-25, 26, 27.

Практичне заняття 30.

Тема 9. Міжнародні валютно-кредитні відносини – 2 год.

Мета: розглянути особливості організаційної структури та функціонування міжнародних валютно-кредитних організацій.

Питання для обговорення:

1. Світовий банк.
2. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції.
3. Європейський банк реконструкції та розвитку.
4. Банк міжнародних розрахунків.

Література: 1-25, 26, 27.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни “Гроші та кредит” виконуються самостійно кожним студентом на основі запропонованого переліку напрямів роботи. КППЗ передбачає ґрунтовне аналітичне дослідження певного аспекту грошово-кредитних відносин на основі знань, отриманих на лекційних та практичних заняттях. Метою виконання КППЗ є поглиблення та закріплення набутих знань, а також розвиток навичок науково-дослідної та аналітичної роботи при опрацюванні матеріалів економічного характеру. КППЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами. При виконанні та оформленні КППЗ студент може використовувати комп'ютерну техніку, зокрема Microsoft Word та Excel. КППЗ оцінюється за 100-бальною шкалою із врахуванням таких параметрів, як наукова глибина дослідження, якість аналітичної роботи, рівень володіння отриманими знаннями, дотримання встановлених вимог щодо оформлення. Виконання КППЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни “Гроші та кредит”.

Варіанти КППЗ з дисципліни «Гроші та кредит»

ВАРІАНТ 1

1. Проаналізувати основні здобутки та недоліки номіналістичної теорії грошей.
2. Визначити елементи, які включає в себе агрегат М2, проаналізувати його динаміку за останні два роки
3. Визначити, що означає вартість десятигривневої банкноти, детально обґрунтувати відповідь.
4. Проаналізувати динаміку та структуру кредитних грошей в обігу України.
5. Проаналізувати динаміку банкотної емісії в Україні та вказати фактори, що впливають на зміну її обсягів.
6. Визначити кількість грошей, необхідних для безінфляційного обігу, за такими даними:
 - сума цін реалізованих товарів, робіт, послуг (ВВП) - 890 млрд грн;
 - сума цін товарів, робіт, послуг, що реалізовані з відстроченням платежу - 23% обсягу реалізації товарів, робіт та послуг;
 - сума платежів за зобов'язаннями, термін оплати яких настав, - 134 млрд грн;
 - сума платежів, що взаємно погашаються, - 19% загального обсягу реалізації товарів, робіт та послуг;
 - середня кількість оборотів грошової маси (М2) за рік - 6.Як саме зміниться обсяг грошової маси, якщо її оборотність зросте на 3 оберти?
Як саме зміниться обсяг грошової маси, якщо не буде проводитися взаємне за рахування боргів?

ВАРІАНТ 2

1. Дати оцінку ролі та значенню грошей у ринковій економіці.
2. Визначити теорію грошей, яка отримала розвиток в період первісного нагромадження капіталу і була спрямована на боротьбу проти псування монет, охарактеризувати її основні положення, переваги та недоліки
3. Визначити зв'язок між грошово-кредитним мультиплікатором і нормою обов'язкових резервів центрального банку.
4. Проаналізувати ступінь участі різних державних органів у розробці емісійного механізму в Україні.
5. Дослідити вплив опосередкованих інструментів – зміни рівня облікової ставки НБУ, обов'язкових резервів та обсягів операцій НБУ з цінними паперами, - на зміну обсягів кредитних вкладень в економіку України і пропозицію грошової маси.

6. Визначте, як зміниться номінальний ВВП, якщо швидкість обігу грошей становить 6 оборотів і залишається постійною, а грошова пропозиція зростає з 250 до 400 млрд дол. США.

ВАРІАНТ 3

1. Проаналізувати зміст мінової вартості неповноцінних грошей.
2. Дати оцінку внеску Д. Юма у дослідження грошей та грошового обігу.
3. Проаналізувати зміну рівноважної кількості грошей і рівноважної процентної ставки під впливом змін попиту та пропозиції грошей.
4. Дати оцінку грошової системи України, враховуючи різні критерії класифікації грошових систем.
5. Розглянути грошово-кредитну політику НБУ на сучасному етапі та зробити висновки про можливі її наслідки з точки зору інфляційних процесів та розширення виробництва національного продукту.
6. Визначте середньозважений рівень цін, якщо відомо, що необхідний обсяг грошової маси для обслуговування грошового обігу становить 350 млрд грн, швидкість обігу грошей - 5 оборотів, сума коштів, що перебувають на чекових рахунках, - 56 млрд грн, а швидкість обігу таких коштів удвічі вища. Товарна маса в країні становить 9,24 млрд грн.

ВАРІАНТ 4

1. Проаналізувати чинники, під впливом яких може змінюватись вартість сучасних грошей.
2. Визначити теорію грошей, яка розвинулася у першій третині ХХ століття і була покладена в основу принципів державного регулювання економіки, охарактеризувати її основні положення, переваги та недоліки.
3. Дати порівняльну характеристику "базових грошей" і грошового агрегату М3.
4. Визначити чинники, які впливають на попит на гроші. Обґрунтувати відповідь.
5. Проаналізувати умови, за яких купівельна спроможність гривні буде збільшуватися при вторинній емісії грошей.
6. Визначити, якою повинна бути відсоткова депозитна ставка, при якій можна отримати прибуток, якщо річні темпи інфляції складають 20%. Обґрунтувати відповідь.

ВАРІАНТ 5

1. Дати оцінку взаємозв'язку купівельної спроможності грошей та таких явищ, як інфляція та дефляція.
2. Проаналізувати роль та значення Кембріджської версії теорії грошей (варіант касових залишків) у розвитку світової економічної науки.
3. Визначити грошовий агрегат, який найкраще характеризує купівельну спроможність фізичних осіб. Обґрунтувати відповідь.
4. Описати порядок розрахунку грошових агрегатів ФРС США, та проаналізувати їх динаміку за 2009-2011 рр.
5. Визначити, яке співвідношення готівкових і безготівкових грошей вважається найоптимальнішим. Обґрунтувати відповідь.
6. Визначити, як змінилась пропозиція грошей, якщо відомо, що обсяг готівки, випущеної в обіг зріс із 31,312 млрд.грн. до 33, 845 млрд.грн., а залишки коштів на поточних банківських рахунках зросли із 18,214 млрд.грн. до 19, 549 млрд.грн.

ВАРІАНТ 6

1. Навести приклади виконання грошима їхніх функцій, обґрунтувати відповіді.

2. Проаналізувати роль та значення теорії грошей І. Фішера у розвитку світової економічної науки.
3. Визначити грошовий агрегат, до складу якого входить готівка в обігу. Обґрунтувати відповідь.
4. Проаналізувати основні мотиви, під впливом яких формується попит на гроші.
5. Визначити напрям зміни норми обов'язкових резервів з метою збільшення грошової маси в країні. Обґрунтувати відповідь.
6. Визначити, як змінилась норма процента, якщо відомо, що річний дохід від наданих кредитів зріс із 312 тис.грн. до 386 тис. грн., сума позичкового капіталу зменшилась із 2135 тис.грн. до 1967 тис.грн.

ВАРІАНТ 7

1. Проаналізувати вартість, яка притаманна сучасним грошовим знакам, а також чинники, які на неї впливають.
2. Дати оцінку змінним величинам у рівнянні обміну І. Фішера, проаналізувати їх взаємозв'язок та взаємозалежність.
3. Визначити чинники, що призводять до збільшення чи зменшення грошової маси в країні.
4. Визначити, як зміниться пропозиція грошей при наданні банківських кредитів. Обґрунтувати відповідь.
5. Проаналізувати вплив механізму мультиплікації депозитів на зростання грошової маси в країні.
6. Знайдіть значення грошового мультиплікатора по агрегату М1, якщо обсяг готівки поза банками становить 132 млрд грн, розмір банківських резервів, що сформовані по короткострокових залученнях, - 98 млрд грн, а величина грошового агрегату М1 - 301 млрд грн.

ВАРІАНТ 8

1. Дати оцінку основним підходам щодо визначення сутності грошей, проаналізувати їхні переваги та недоліки.
2. Проаналізувати передумови виникнення та теоретичну базу монетаризму.
3. Визначити, як зміняться темпи зростання грошової маси при підвищенні центральним банком облікової ставки. Обґрунтувати відповідь.
4. Проаналізувати механізм дії та ефективність інструментів монетарної політики, що застосовуються в Україні.
5. Визначити, представники яких теорій найбільш лояльно відносяться до інфляційних процесів. Пояснити відповідь.
6. Визначити, якими будуть величина депозитного мультиплікатора та максимально можливий приріст грошової маси в обігу, якщо відомо, що:
 - а) норма обов'язкових резервів, встановлена для комерційних банків, становить 12%;
 - б) обсяг депозитів до запитання в національній та іноземній валюті становить 20,5 млрд.грн.;
 - в) обсяг строкових депозитів в національній валюті становить 25,8 млрд.грн.;
 - г) обсяг строкових депозитів в іноземній валюті становить 23,4 млрд.грн.

ВАРІАНТ 9

1. Обґрунтувати економічну природу кредитних грошей та навести їх приклади.
2. Проаналізувати основні здобутки та недоліки металістичної теорії грошей.
3. Визначити грошові агрегати, які включають в себе електронні гроші. Обґрунтувати відповідь.

4. Обґрунтувати специфіку грошового ринку у порівнянні з товарними ринками.
5. Проаналізувати взаємозв'язок цілей грошово-кредитної політики із цілями економічної політики держави.
6. Розрахуйте максимально можливий та реальний рівень грошово-кредитної мультиплікації за такими даними: норма обов'язкових резервів становить 19%, готівка поза банками - 202 млрд грн, банківські резерви - 134 млрд грн, загальна сума депозитів банківської системи - 578 млрд грн.

ВАРІАНТ 10

1. Дати оцінку сфери використання векселів, сформулювати переваги вексельної форми розрахунків.
2. Дати характеристику історичним умовам, в яких виникла класична кількісна теорія грошей. Проаналізувати її сильні та слабкі сторони.
3. Визначити напрям зміни загальної кількості грошей, витрачених за певний проміжок часу, якщо швидкість їх обігу збільшиться. Обґрунтувати відповідь.
4. Проаналізувати роль комерційних банків на грошовому ринку.
5. Латинський монетний союз: передумови виникнення та принципи функціонування.
6. У комерційному банку розміщено депозит на суму 27 000 грн. Як саме вплине збільшення норми обов'язкових резервів з 10 до 15% на розмір кредитних ресурсів для перших 8-ми комерційних банків, які використовують кошти цього депозиту, а також на розмір грошової маси в обороті.

ВАРІАНТ 11

1. Дати оцінку грошам, які перебувають в обігу в Україні, визначити їхню економічну сутність.
2. Сформулювати теоретичні положення, які притаманні вченню монетаристів, проаналізувати їх новизну у порівнянні з попередніми теоріями грошей.
3. Визначити специфіку ціни на грошовому ринку у порівнянні з цінами на товарних ринках.
4. Дати оцінку різновидів монометалізму. Пояснити чому золотий стандарт вважався найстабільнішою грошовою системою.
5. Грошово-кредитна політика промислово – розвинених країн у світлі монетаризму.
6. Визначити, чи вірне твердження: банк при нормі обов'язкових резервів 17%, маючи суму депозитів в 1000 грн., може створити нові гроші лише на 170 грн. Обґрунтувати відповідь.

ВАРІАНТ 12

1. Дати порівняльну характеристику раціоналістичної та еволюційної концепції походження грошей, оцінити сильні та слабкі сторони кожної з них.
2. Проаналізувати, у чому полягала новизна поглядів Дж.М. Кейнса у порівнянні із попередніми теоріями грошей.
3. Проаналізувати специфіку попиту на гроші у порівнянні з попитом на товари.
4. Обґрунтувати сутність механізму саморегуляції, який притаманний системі обігу повноцінних грошей.
5. Змодельовати ситуацію при якій є можливим повергнення до золотого стандарту.
6. Якою буде величина грошового агрегату М3, якщо відомо, що:
 - а) обсяг готівкових грошей поза банківською системою становить 32,5 млрд.грн.;
 - б) кошти економічних суб'єктів на поточних рахунках – 18,2 млрд.грн.;
 - в) вкладення у державні цінні папери – 2,6 млрд.грн.;
 - г) цінні папери власного боргу банку – 0,8 млрд.грн.;

- д) строкові гривневі вклади – 20,6 млрд.грн.;
- е) страхові внески фізичних осіб – 5,3 млрд.грн.;
- є) строкові валютні вклади – 15,5 млрд.грн.;
- ж) обсяг наданих кредитів – 25,7 млрд.грн.

ВАРІАНТ 13

1. Проаналізувати переваги обміну, опосередкованого грошима над бартерним обміном.
2. Дати оцінку внеску М.І. Туган-Барановського у розвиток теорії грошей.
3. Дати порівняльну характеристику ринку грошей і ринку капіталів.
4. Дати оцінку суб'єктів грошово-кредитної політики України, визначити їх основні функції.
5. Дискусійні питання функцій грошей: порівняльний аналіз поглядів вітчизняних та російських вчених.
6. Якою буде величина грошового агрегату М1, якщо відомо, що:
 - а) обсяг готівкових грошей поза банківською системою становить 32,5 млрд.грн.;
 - б) кошти економічних суб'єктів на поточних рахунках – 18,2 млрд.грн.;
 - в) вкладення у державні цінні папери – 2,6 млрд.грн.;
 - г) цінні папери власного боргу банку – 0,8 млрд.грн.;
 - д) строкові гривневі вклади – 20,6 млрд.грн.;
 - е) страхові внески фізичних осіб – 5,3 млрд.грн.;
 - є) строкові валютні вклади – 15,5 млрд.грн.;
 - ж) обсяг наданих кредитів – 25,7 млрд.грн.

ВАРІАНТ 14

1. Обґрунтувати зв'язок електронних грошей з іншими різновидами кредитних грошей.
2. Проаналізувати, у чому полягали спільні та відмінні риси теорії грошей І. Фішера та Кембриджської версії теорії грошей.
3. Проаналізувати взаємозв'язок попиту на гроші і швидкості обігу грошей.
4. Дати оцінку елементів грошової системи України.
5. Визначити, що відбувається з обсягом маси грошей в обігу при підвищенні норми обов'язкових резервів. Обґрунтувати відповідь.
6. Визначити швидкість обігу грошей, якщо відомо, що валовий внутрішній продукт становить 245,814 млрд.грн., а обсяг грошової маси – 91,524 млрд.грн. Пояснити відповідь.

ВАРІАНТ 15

1. Проаналізувати причини, що зумовили демонетизацію золота. Показати місце і роль золота в сучасній економіці.
2. Обґрунтувати теоретичну основу кількісної теорії грошей та її вплив на розвиток світової економічної думки.
3. Обґрунтувати сутність рівноваги на грошовому ринку. Фактори які на неї впливають.
4. Дати характеристику сучасної грошової одиниці України.
5. Закон Коперника-Грешема, особливості його реалізації в сучасних умовах
6. Банк А залучив:
 - а) поточних депозитів в національній валюті – 53 тис.грн.;
 - б) поточних депозитів в іноземній валюті – 25 тис.грн.;
 - в) строкових депозитів в національній валюті – 138 тис.грн.;
 - г) строкових депозитів в іноземній валюті – 112 тис.грн.З них 22,96 тис.грн. банк зберігає на коррахунку у центральному банку згідно вимог обов'язкового резервування.

Визначити норму обов'язкових резервів, якщо відомо, що центральний банк не встановлює диференційованих ставок резервування для різних видів депозитів. Визначити величину депозитного мультиплікатора.

ВАРІАНТ 16

1. Дати порівняльну характеристику (спільні та відмінні риси) паперових та кредитних грошей
2. Обґрунтувати теоретичну основу кількісної теорії грошей та її вплив на розвиток світової економічної думки.
3. Визначити елементи, які включає в себе агрегат М2.
4. Визначити, як зміняться темпи зростання грошової маси при підвищенні центральним банком облікової ставки. Обґрунтувати відповідь.
5. Дати порівняльну характеристику методикам структурування грошової маси на агрегати НБУ та ЄСЦБ.
6. Визначте кількість грошей, необхідну як засіб обігу за таких умов: сума цін реалізованих товарів (послуг, робіт) 580 млрд грн; сума цін товарів (послуг, робіт), що продані з відстрочкою платежу, - 120 млрд грн; сума платежів за довгостроковими зобов'язаннями, строки яких настали, - 110 млрд грн; сума взаємопогашуваних платежів - 30 млрд грн; середнє число оборотів грошової одиниці за рік - 5.

ВАРІАНТ 17

1. Дати оцінку ролі та значенню золота у ринковій економіці.
2. Роль Дж.Кейнса у розвитку кількісної теорії грошей та подоланні «великої депресії».
3. Дати оцінку обов'язкових резервів комерційних банків та сформулювати їх основне призначення. Проаналізувати динаміку норми обов'язкових резервів в Україні за період 2001-2011р.
4. Проаналізувати ступінь участі різних державних органів у розробці емісійного механізму в Україні.
5. Дослідити механізм трансформації сутності та змісту масштабу цін починаючи від повноцінних грошей і закінчуючи знаками вартості.
6. Банк "А" залучив депозити у розмірі 30 млн. грн. Норма обов'язкових резервів центрального банку становить 9%. Визначити, який максимальний обсяг кредитів може надати даний комерційний банк, яка величина депозитного мультиплікатора, на скільки може зрости грошова маса із 30 млн.грн. у результаті ефекту мультиплікації.

ВАРІАНТ 18

1. Дати порівняльну хараткеритсику таким категоріям як «гроші», «фінанси», «кредит».
2. Основні положення «кон'юктурного» варіанту кількісної теорії грошей М.І. Туган-Барановського, слабкі та сильні сторони.
3. Визначити грошові агрегати, які включають в себе електронні гроші. Обґрунтувати відповідь.
4. Обґрунтувати специфіку грошового ринку у порівнянні з товарними ринками.
5. Дати оцінку грошової системи України, враховуючи різні критерії класифікації грошових систем.
6. Надлишкові резерви комерційного банку становлять 150 000 грн. Новий перспективний клієнт цього банку отримує позику в максимально можливому розмірі. Перша половина цієї позики надається у формі відкриття поточного рахунка, а друга - готівкою. Норма резервування становить 40%. Яким буде максимально можливе збільшення пропозиції грошей за грошовим мультиплікатором М1?

ВАРІАНТ 19

1. Проаналізувати чинники, під впливом яких може змінюватись вартість сучасних грошей.
2. Проаналізувати, у чому полягала новизна поглядів Дж.М. Кейнса у порівнянні із попередніми теоріями грошей.
3. Особливості розрахунку грошових агрегатів ЄЦБ, аналіз їх динаміки за 2009-2011рр.
4. Визначити зв'язок між грошово-кредитним мультиплікатором і нормою обов'язкових резервів центрального банку.
5. Проаналізувати умови, за яких купівельна спроможність гривні буде збільшуватися при вторинній емісії грошей.
6. Визначити, якою буде величина грошового агрегату M2, якщо відомо, що:
 - а) обсяг готівкових грошей поза банківською системою становить 33,7 млрд.грн.;
 - б) кошти економічних суб'єктів на поточних рахунках – 19,3 млрд.грн.;
 - в) вкладення у державні цінні папери – 2,2 млрд.грн.;
 - г) цінні папери власного боргу банку – 0,7 млрд.грн.;
 - д) строкові гривневі вклади – 21,9 млрд.грн.;
 - е) страхові внески фізичних осіб – 4,8 млрд.грн.;
 - є) строкові валютні вклади – 16,4 млрд.грн.;
 - ж) обсяг наданих кредитів – 26,3 млрд.грн.

ВАРІАНТ 20

1. Показати взаємозв'язок між функціями грошей. Навести приклади їх реалізації в сучасних умовах.
2. Сформулювати теоретичні положення, які притаманні вченню монетаристів, проаналізувати їх новизну у порівнянні з попередніми теоріями грошей.
3. Визначити напрям зміни загальної кількості грошей, витрачених за певний проміжок часу, якщо швидкість їх обігу збільшиться. Обґрунтувати відповідь.
4. Проаналізувати роль комерційних банків на грошовому ринку.
5. Визначити, яке співвідношення готівкових і безготівкових грошей вважається найоптимальнішим. Обґрунтувати відповідь.
6. Клієнт вносить у банк 4000 грн готівкою. Після цього комерційний банк збільшує свої резерви на таку саму суму і видає позику в розмірі 2000 грн.
Як саме після проведених трьох операцій (абстрагуючись від усіх інших) зміниться грошова пропозиція?
 - а) зменшиться на 2000 грн;
 - б) збільшиться на 2000 грн.;
 - в) зменшиться на 4000 грн.;
 - г) збільшиться на 4000 грн.;
 - д) збільшиться на 6000 грн.?

ВАРІАНТ 21

1. Зробити порівняльний аналіз банкноти та чеку (спільні та відмінні риси).
2. Показати внесок А. Сміта та Д. Рікардо у розвиток теорії грошей.
3. Проаналізувати зміну рівноважної кількості грошей і рівноважної процентної ставки під впливом змін попиту та пропозиції грошей.
4. Визначити напрям зміни норми обов'язкових резервів з метою збільшення грошової маси в країні. Обґрунтувати відповідь.
5. Визначити, представники яких теорій найбільш лояльно відносяться до інфляційних процесів. Пояснити відповідь.
6. Вкладник відкрив депозит у розмірі 3000 грн під 18% річних на 5 років. Розрахуйте відсотковий прибуток вкладника, якщо по вкладу нараховуються:

- прості відсотки;
- складні відсотки

ВАРІАНТ 22

1. Проаналізувати вартість, яка притаманна сучасним грошовим знакам, а також чинники, які на неї впливають.
2. Проаналізувати основні здобутки та недоліки металістичної теорії грошей.
3. Визначити специфіку ціни на грошовому ринку у порівнянні з цінами на товарних ринках.
4. Проаналізувати вплив механізму мультиплікації депозитів на зростання грошової маси в країні.
5. Показати місце та роль центрального банку на грошовому ринку
6. Якою буде величина грошового агрегату M1, якщо відомо, що:
 - а) обсяг готівкових грошей поза банківською системою становить 34,6 млрд.грн.;
 - б) кошти економічних суб'єктів на поточних рахунках – 17,9 млрд.грн.;
 - в) вкладення у державні цінні папери – 3,1 млрд.грн.;
 - г) цінні папери власного боргу банку – 0,9 млрд.грн.;
 - д) строкові гривневі вклади – 22,8 млрд.грн.;
 - е) страхові внески фізичних осіб – 5,7 млрд.грн.;
 - є) строкові валютні вклади – 14,8 млрд.грн.;
 - ж) обсяг наданих кредитів – 29,3 млрд.грн.

ВАРІАНТ 23

1. Дати оцінку основним підходам щодо визначення сутності грошей, проаналізувати їхні переваги та недоліки.
2. Проаналізувати передумови виникнення та теоретичну базу монетаризму.
3. Визначити чинники, які впливають на попит на гроші. Обґрунтувати відповідь.
4. Проаналізувати механізм дії та ефективність інструментів монетарної політики, що застосовуються в Україні.
5. Дати оцінку елементам грошової системи України.
6. Якою буде величина грошового агрегату M3, якщо відомо, що:
 - а) обсяг готівкових грошей поза банківською системою становить 30,1 млрд.грн.;
 - б) кошти економічних суб'єктів на поточних рахунках – 17,6 млрд.грн.;
 - в) вкладення у державні цінні папери – 4,2 млрд.грн.;
 - г) цінні папери власного боргу банку – 1,5 млрд.грн.;
 - д) строкові гривневі вклади – 23,6 млрд.грн.;
 - е) страхові внески фізичних осіб – 4,1 млрд.грн.;
 - є) строкові валютні вклади – 18,2 млрд.грн.;
 - ж) обсяг наданих кредитів – 29,1 млрд.грн.

ВАРІАНТ 24

1. Обґрунтувати економічну природу кредитних грошей та навести їх приклади.
2. Дати оцінку змінним величинам у рівнянні обміну І. Фішера, проаналізувати їх взаємозв'язок та взаємозалежність.
3. Проаналізувати специфіку попиту на гроші у порівнянні з попитом на товари.
4. Проаналізувати взаємозв'язок цілей грошово-кредитної політики із цілями економічної політики держави.
5. Проаналізувати ефективні застосування інструментів опосередкованого впливу на грошову сферу в Україні за останні 5 років.
6. Банк А залучив:
 - а) поточних депозитів в національній валюті – 58 тис.грн.;

- б) поточних депозитів в іноземній валюті – 23 тис.грн.;
- в) строкових депозитів в національній валюті – 146 тис.грн.;
- г) строкових депозитів в іноземній валюті – 152 тис.грн.

З них 30,32 тис.грн. банк зберігає на коррахунку у центральному банку згідно вимог обов'язкового резервування.

Визначити норму обов'язкових резервів, якщо відомо, що центральний банк не встановлює диференційованих ставок резервування для різних видів депозитів. Визначити величину депозитного мультиплікатора.

ВАРІАНТ 25

1. Дати оцінку сфери використання чеків, сформулювати переваги чекової форми розрахунків.
2. Проаналізувати роль та значення теорії грошей І. Фішера у розвитку світової економічної науки.
3. Дати порівняльну характеристику "базових грошей" і грошового агрегату М3.
4. Дати оцінку різновидів біметалізму.
5. Проаналізувати структуру, учасників та основні об'єкти, що обертаються на ринку цінних паперів України.
6. Визначити, як змінилась пропозиція грошей, якщо відомо, що обсяг готівки, випущеної в обіг зріс із 30,256 млрд.грн. до 32,657 млрд.грн., а залишки коштів на поточних банківських рахунках знизились із 19,541 млрд.грн. до 18,912 млрд.грн.

ВАРІАНТ 26

1. Дати оцінку грошам, які перебувають в обігу в Україні, визначити їхню економічну сутність.
2. Проаналізувати роль та значення Кембріджської версії теорії грошей (варіант касових залишків) у розвитку світової економічної науки.
3. Визначити грошовий агрегат, до складу якого входить готівка в обігу. Обґрунтувати відповідь.
4. Дати порівняльну характеристику ринку грошей і ринку капіталів.
5. Провести порівняльний аналіз динаміки за останні три роки темпів росту інфляції, обсягів виробництва ВВП, облікової ставки центрального банку та рівня обов'язкового резервування, за отриманими результатами зробити висновки про теоретичну орієнтованість монетарної політики – кейнсіанську чи монетаристську
6. Визначте середньо кварталну та річну швидкість обігу грошей в Україні на наступними дати:
-на 01.04.2015 р.;
- на 01.07.2015р.

ВАРІАНТ 27

1. Дати порівняльну характеристику раціоналістичної та еволюційної концепції походження грошей, оцінити сильні та слабкі сторони кожної з них.
2. Особливості реалізації грошово-кредитної політики НБУ в світлі монетаризму.
3. Визначити чинники, що призводять до збільшення чи зменшення грошової маси в країні.
4. Проаналізувати основні мотиви, під впливом яких формується попит на гроші.
5. Обґрунтувати сутність механізму саморегуляції, який притаманний системі обігу повноцінних грошей.
6. Визначити, якою повинна бути відсоткова депозитна ставка, при якій можна отримати прибуток, якщо річні темпи інфляції складають 15%. Обґрунтувати відповідь.

ВАРІАНТ 28

1. Проаналізувати переваги обміну, опосередкованого грошима над бартерним обміном.
2. Дати оцінку внеску Дж.Кейнса у дослідження грошей та грошового обігу.
3. Проаналізувати взаємозв'язок попиту на гроші і швидкості обігу грошей.
4. Дати оцінку суб'єктів грошово-кредитної політики України, визначити їх основні функції.
5. Визначити, що відбувається з обсягом маси грошей в обігу при підвищенні норми обов'язкових резервів. Обґрунтувати відповідь.
6. Визначити швидкість обігу грошей, якщо відомо, що валовий внутрішній продукт становить 259,138 млрд.грн., а обсяг грошової маси – 95,177 млрд.грн. Пояснити відповідь.

ВАРІАНТ 29

1. Суть і види векселів, основні способи їхнього використання. Зміст факторів, що обмежують застосування векселя як форми кредитних грошей
2. Оцінка можливостей і перспектив повернення до золотого стандарту в сучасній грошовій системі.
3. Визначити грошовий агрегат, який найкраще характеризує купівельну спроможність фізичних осіб. Обґрунтувати відповідь.
4. Визначити, як зміниться пропозиція грошей при наданні банківських кредитів. Обґрунтувати відповідь.
5. Дати оцінку елементів грошової системи України.
6. Визначте як зміниться обсяг ВВП, якщо швидкість обігу грошей становить 1, 84 оборотів і залишається незмінною, а грошова пропозиція зросте з 259 до 391 млрд.грн

ВАРІАНТ 30

1. Проаналізувати причини, що зумовили демонетизацію золота.
2. Проаналізувати основні здобутки та недоліки номіналістичної теорії грошей.
3. Обґрунтувати сутність рівноваги на грошовому ринку.
4. Дати характеристику сучасної грошової одиниці України.
5. На основі статистичних даних розрахувати кількість грошей, об'єктивно необхідних для обігу за останні два роки за формулою І.Фішера, порівняти отриманий результат з фактичною грошовою масою в обігу України та зробити відповідні висновки.
6. Визначити, якими будуть величина депозитного мультиплікатора та максимально можливий приріст грошової маси в обігу, якщо відомо, що:
 - а) норма обов'язкових резервів, встановлена для комерційних банків, становить 11%;
 - б) обсяг депозитів до запитання в національній та іноземній валюті становить 21,3 млрд.грн.;
 - в) обсяг строкових депозитів в національній валюті становить 26,2 млрд.грн.;
 - г) обсяг строкових депозитів в іноземній валюті становить 22,1 млрд.грн.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1.	Тема 1. Сутність і функції грошей Еволюція форм грошей на території сучасної України. Гроші як економічна категорія та їх взаємозв'язок із вартістю. Роль золота в сучасних умовах. Особливості світових ринків золота. Основні різновиди кредитних грошей в економіці України. Виникнення та перспективи розвитку електронних грошей.	15

2.	<p>Тема 2. Основні теорії грошей</p> <p>Роль концепцій металістичної та номіналістичної теорій у дослідженні природи грошей.</p> <p>Історичні передумови появи та значення класичної кількісної теорії грошей у розвитку економічної науки.</p> <p>Внесок М.І.Туган-Барановського у розвиток кількісної теорії грошей.</p> <p>Дж.М.Кейнс – один з найвидатніших економістів ХХ століття.</p> <p>Сучасний монетаризм та його місце у державному регулюванні економіки України.</p>	12
3.	<p>Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса</p> <p>Значення грошового обігу у процесі розширеного відтворення.</p> <p>Грошовий обіг у країнах з розвинутою ринковою економікою.</p> <p>Сучасний стан та особливості вітчизняного грошового обігу.</p> <p>Механізм первинної та вторинної емісії в Україні.</p> <p>Еволюція форм безготівкових розрахунків у промислово розвинених країнах.</p>	15
4.	<p>Тема 4. Грошовий ринок</p> <p>Особливості розвитку та сучасний стан грошового ринку України.</p> <p>Комерційні банки як основні суб'єкти грошового ринку.</p> <p>Місце та роль Національного банку України на вітчизняному грошовому ринку.</p> <p>Регулювання пропозиції грошей в економіці, значення та основні принципи.</p> <p>Кон'юнктура грошового ринку і стан економіки.</p>	12
5.	<p>Тема 5. Грошові системи</p> <p>Особливості розвитку та сучасний стан грошової системи України.</p> <p>Грошові системи в історичному аспекті.</p> <p>Переваги та недоліки функціонування системи золотого монометалізму.</p> <p>Необхідність боротьби з виготовленням та розповсюдженням фальшивих грошових знаків.</p>	12
6.	<p>Тема 6. Інфляція і грошові реформи</p> <p>Основні підходи до трактування інфляції як економічного явища.</p> <p>Інфляція в Україні, особливості перебігу та соціально-економічні наслідки.</p> <p>Роль та значення антиінфляційної політики держави у забезпеченні стабільності економіки.</p> <p>Основні види та механізми проведення грошових реформ.</p> <p>Грошова реформа 1996 року в Україні, передумови проведення та історичне значення.</p>	15
7.	<p>Тема 7. Сутність і функції кредиту</p> <p>Роль кредиту у процесі розширеного відтворення.</p> <p>Кредитні відносини у ринковій економіці.</p> <p>Місце і роль комерційного кредиту в економіці України.</p> <p>Споживчий кредит, його сутність та перспективи застосування в Україні.</p> <p>Державне регулювання кредитних відносин у країнах з розвинутою ринковою економікою.</p>	15
8.	<p>Тема 8. Кредитні системи</p> <p>Банківська система України: проблеми та перспективи розвитку.</p> <p>Спеціалізовані комерційні банки, їх різновиди та розвиток.</p> <p>Місце і роль спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів у кредитній системі.</p> <p>Процеси універсалізації та спеціалізації банківської діяльності у країнах з розвинутою ринковою економікою.</p> <p>Еволюція функцій комерційних банків у процесі розвитку економіки.</p> <p>Центральні банки розвинених країн світу: особливості організації та цілі діяльності.</p>	15

9.	Тема 9. Міжнародні валютно-кредитні відносини Валютні відносини та зовнішньоекономічна діяльність в Україні. Становлення та розвиток валютного ринку України. Міжнародні валютні ринки у системі міжнародних економічних відносин. Проблеми та перспективи розвитку взаємовідносин України з міжнародними валютно-кредитними організаціями. Особливості та механізм формування валютних курсів в Україні. Платіжний баланс України як індикатор стану економіки.	12
Разом:		123

Організація і проведення тренінгу (4 год.)

Тематика: грошова маса

Порядок проведення:

1. Проаналізувати вітчизняні та зарубіжні методики структурування грошової маси на агрегати.
2. Розрахувати грошові агрегати, проаналізувати їхню динаміку та фактори що впливають.
3. Розрахувати динаміку зміни швидкості обігу грошей за різні періоди.
4. Проаналізувати механізм вторинної емісії грошей, розрахувати величину грошового мультиплікатора та приросту грошової маси.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції; практичні та індивідуальні заняття, групова робота, реферування, а також методи опитування, тестування, ділові ігри тощо.

9. Методи оцінювання

В процесі вивчення дисципліни “Гроші та кредит” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КППЗ;
- залік;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Гроші та кредит” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

1-й семестр

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)
30%	40%	30%
Тиждень (10)	Тиждень (17)	Тиждень (17)

2-й семестр

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3(підсумкова оцінка за КПЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4(письмовий екзамен)
20%	20%	20%	40%
Тиждень (10)	Тиждень (17)	Тиждень (17)	(Екзаменаційна сесія)

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-9
2.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-9

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№	Найменування	Номер теми
1.	Дзюблюк О.В., Пруський О.С., Сегеда Л.М. Гроші та кредит: Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: ТАНГ, 2004 – 92 с.	1-9
2.	Методичне забезпечення організації проведення семінарських занять з курсу “Гроші та кредит” для студентів денної форми навчання. – Тернопіль: ТАНГ, 1999. – 59 с.	1-9
3.	Дзюблюк О.В., Сороківська З.К. Гроші та кредит: навчально-методичний посібник із самостійного вивчення курсу. – Тернопіль: ТНЕУ, 2006. – 122с.	1-9
4.	Дзюблюк О.В. Сороківська З.К. Методичні вказівки щодо підготовки курсових робіт з навчальної дисципліни «Гроші та кредит».- Тернопіль: ТНЕУ, 2012. -30с.	1-9

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Аранчій В. І. Гроші і кредит [Текст]: навч. посіб. / В. І. Аранчій. – К.: Ліра - К, 2016. – 364 с.
2. Бандурка О. М. Гроші та кредит / О. М. Бандурка, В. В. Глущенко, А. С. Глущенко. – Львів : Магнолія, 2016. – 368 с.
3. Габбард Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка [Текст]: Підручник: Пер. з англ. / Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2014. - 889 с.

4. Глущенко С.В. Гроші. Кредит. Кредитний ринок [Текст]: підручник / С.В. Глущенко. – К.: НаУКМА, 2015.– 300 с.
5. Гроші і кредит: в схемах та таблицях [Текст]: навчальний посібник / К. Ф. Черкашина, Л. Ю. Сисоєва. — Київ. : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. – 214 с.
6. Гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. / [М. І. Крупка та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки] ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2012. - 406 с.
7. Гроші та кредит [Текст]: підручник / Щетинін А. І. - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 432 с.
8. Гроші та кредит [Текст]: підручник. - 4-те видання / За заг.ред. Савлука М.І.- К.: КНЕУ, 2006. -744 с.
9. Гроші та кредит[Текст]: навчальний посібник / Алексеєв І. В., Колісник М. К. - К.: Знання, 2015. - 253 с.
10. Гроші та кредит [Текст]: підручник / М. І. Крупка, М. С. Мрочко, Б. М. Вишивана та інші за ред. М. І. Крупки. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 420 с.
11. Гроші та кредит [Текст]: підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін. / за наук. ред. М. І. Савлука. – 6-те вид., переробл. і доповн. – К.: КНЕУ, 2011. – 590 с.
12. Гурова К.Д. Фінанси, гроші та кредит [Текст]: навч. посіб / К. Д. Гурова, О.Л.Шелест, І.В.Колупаєва. –Х.: Світ Книг, 2015. – 672 с.
13. Деньги. Кредит. Банки [Текст]: учеб. / под ред. В. В. Иванова, Б. И. Соколова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби; Проспект, 2015. – 848 с.
14. Енциклопедія для банкіра [Текст]: у 2-х т. – Т. 2: практична термінологія / редкол. : Т. С. Смовженко, Р. А. Слав'юк, Р. Р. Коцовська та ін.; за заг. ред.Т. С. Смовженко, Р. А. Слав'юка; НБУ. Ун-т банк. справи – К.: УБС НБУ, 2013. – 547 с.
15. Зайцев О.В. Гроші та кредит. [Текст] Лекційне викладення: навч. посіб. / О.В. Зайцев. - Суми: Вид-во СумДУ, 2013. - 179 с. – Режим доступу: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/moneycredit/>
16. Ільїна С.Б., Шило В.П. Гроші та кредит. [Текст] Навчальний посібник. - К.: Професіонал, 2013. – 368 с.
17. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика [Текст]: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 544 с.
18. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія та практика[Текст]: навч. посіб. / Д.І. Коваленко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: ЦУЛ, 2011. – 352с.
19. Крупка М. І. Гроші та кредит [Текст]: навч. посіб. / М. І. Крупка, М. С. Мрочко, Б. М. Вишивана, І. М. Крупка, О. В. Остафіль, С. М. Тесля, К. О. Ільїна, М. І. Петик; Ред.: М. І Крупка; Львів. нац. ун-т ім.І.Франка. - Л., 2010. - 406 с.
20. Круш П. В. Гроші та кредит [Текст]: навч. посіб / П. В. Круш, В. Б. Алексеєв. – К.: ЦУЛ, 2013. – 216 с.
21. Левченко Л. В. Гроші та кредит [Текст]: навчальний посібник / Л. В. Левченко. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 224 с.
22. Реверчук С. К. Гроші та кредит[Текст]: підручник / С. К. Реверчук, В. І. Грушко, Л. І. Дмитриченко, І. Г. Скоморович, О. Ю. Сова. - К.: Знання, 2011. - 382 с.
23. Савлук М.І., Мороз А.М. та ін. Гроші та кредит [Текст]: Підручник /за наук. ред. М.І. Савлука. –6-те вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2011. – 589 с.
24. Сисоєва К. Ф. Гроші і кредит: в схемах та таблицях[Текст] : навч. посіб. / К. Ф. Сисоєва. – К. : Ліра - К, 2015. – 245 с.

25. Щетинін А.І. Гроші та кредит [Текст]: підруч. / А.І. Щетинін. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2010. – 440 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

26. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно - розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. / А. В. Бурковська. – К. : ЦУЛ, 2016. – 208 с.
27. Вірван Л. А. Міжнародний банківський бізнес. Базові категорії, поняття, терміни : підручник / Л. А. Вірван. – К. : Ліра-К, 2015. – 312 с.
28. Версаль Н.І., Дорошенко Т.В. Теорія кредиту [Текст]: навч. посіб / Н.І. Версаль, Т.В. Дорошенко. – Київ: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2015. – 483с.
29. Вовченко О.С. Теоретичні аспекти визначення сутності сучасного банку [Текст] / О.С. Вовченко // Економіка та держава. - 2017. - №4. - С. 85-87.
30. Гайдай Т.В., Новікова І.Е. Інституційні аспекти формування банківської системи ринкового типу в Україні: досвід історичного минулого [Текст] // Економіка та держава. - 2017. - №4. - С. 73-75.
31. Даниленко А.І., Шелудько Н.М. Грошово-кредитний ринок України: кризові уроки та короткострокові перспективи / А.І. Даниленко, Н.М. Шелудько // Економіка і прогнозування. - 2015. - січень-березень (№1). - С. 9-19.
32. Ковальчук Т. Актуалізація висновків теорії грошового обігу в контексті глобальної фінансової кризи / Т. Ковальчук, Є. Іванов, С. Іванов // Економіка України. - 2015. - №10. - С. 15-23.
33. Кириленко В. Банківська система: суть та перспективи її розвитку в Україні [Текст] / В. Кириленко // Журнал європейської економіки. - 2016. - вересень (№3). - С. 352-375.
34. Круш П.В., Клименко О.В. Інфляція: суть, форми та її оцінка [Текст]: навч. посіб. / П.В. Круш, О.В. Клименко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 288 с.
35. Наумець Н., Валінкевич Н.В. Деякі аспекти економічної сутності грошей та їх функції / Н. Наумець, Н.В. Валінкевич // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. - 2017. - №2. - С. 58-60.
36. Несходовський І. Електронні гроші [Текст] / І. Несходовський // Бухгалтерський облік і аудит. - 2016. - №4. - С. 49-53.
37. Рябініна Л.М. Теорія сучасних грошей [Текст] / Л.М. Рябініна. – Київ: УБС НБУ, 2012. – 189 с.
38. Сидоренко В. Кредит: сутність, функції та форми прояву [Текст] / В. Сидоренко // Світ фінансів. - 2016. - вересень (№3). - С. 24-33.
39. Туган-Барановський М.І. Паперові гроші та метал [Текст]: Дане видання присвячене 100-річчю КНЕУ. - Київ : КНЕУ, 2004. - 197 с.